

Suscripció
 Reus, 2 ptes més
 Fora, 6'50 tmtre.
 Núm. solt 10 cts.

Esqueles, anun-
 cis, remittits i to-
 ta mena de pro-
 paganda, a preus
 de tarifa

LES CIRCUMSTANCIES

Any LVII
 Núm. 69
MARÇ
23
 Diumenge

Degà dels diaris republicans espanyols : Adherit al Partit d'Acció Catalana, sots el lema de : Catalunya, Llibertat, Democràcia, República

Any 1930   Imprenta, Redacció i Administració :   Franqueig concertat
 Raval baix de Jesús, 22. — REUS

Per al senyor Governador:

El fet de que aquest portaveu representa el pensar de la majoria dels ciutadans reusencs, quin suprem anhel és el de Llibertat i Democràcia, proclamat com única norma per al bon govern dels pobles, ens obliga a dirigir-nos a la primera autoritat civil de la província i amb aquell respecte que se li deu, assabentar-la, per si no n'està enterada, dels rumors massa insistents i alarmants alhora que per Reus corren, i que sobres d'ells ens en fem ressó des d'aquestes columnes, rel·lacionats amb el nostre Ajuntament.

Es parla, senyor Governador, de si l'Alcalde de Reus serà nomenat de R. O. i de si ho seran també les dues primeres tenències, i per si això no fos prou, inclòs s'esmenten noms de determinades persones que tothom es creia ja, per pertèixer a l'antic caciquisme que tant mal feu a Espanya, deixades de banda per l'actual Govern al volguer anar al retorn de la normalitat constitucional i a portar la pau als esperits, propòsits el·logiosos per tots conceptes.

Al constituir-se el nou Ajuntament, senyor Governador, ja es feu patent el desig de que la definitiva constitució d'aquell es fes amb la democràtica forma que regia abans de la Dictadura i que era la més apropiada per a que la ciutat la vegés amb bons ulls. Hom es creia que no obstant el R. D. dictant les normes per a la constitució de les Corporacions municipals, s'hauria facultat a les poblacions on es patentitzés l'anhel com Reus, el deixar la designació d'Alcalde-President i les dues primeres tenències a l'elecció de l'Ajuntament, donant així plena satisfacció a la generalitat dels ciutadans i fent possible, amb això, que dintre la Corporació hi imperés aquella normalitat i bon govern que proporcionen les formes democràtiques.

Mes, pel que es diu, sembla que les coses no van pel camí desitjat i seria molt de doldre que Reus, contra la seva voluntat i prescindint del seu esperit eminentment democràtic, es vegés contrariat en ço que tots volem : en que sigui l'Ajuntament qui elegeixi aquells càrrecs que tant s'insisteix seran proveïts de R. O. I encara doldria molt més que, si com es ve rumorejant per tot arreu, fos designat Alcalde algun dels homes que, ademés de no comptar amb les simpaties de la ciutat, significa les velles costums polítiques, el funest caciquisme que nosaltres ja creiem soterrat per sempre més.

El senyor Governador i també l'Excm. Sr. Ministre de la Governació faran un gran bé a la ciutat si prescindeixen de la facultat que tenen de nomenar, en quant fa referència a Reus, l'Alcalde i els dos primers tinentes de R. O.

La vida present i futura de Reus demana quant diem, doncs si a Casa de la Ciutat hi van persones que no gaudeixin de l'afecte de la major part del veïns i el seu ingrés a l'Ajuntament ha de proporcionar com casi es segur, disgust o contrarietat als regidors que el componen amb la màxima simpatia de tothom, no cal esmentar que aqueix tort pot ocasionar greus perjudicis a la marxa regular i ordenada de la nostra Corporació ciutadana i, per consegüent, Reus sofrir-ne els seus perjudicis.

El caciquisme sempre ha estat una cosa repugnant a l'esperit liberal reusenc. Com no hem de demanar doncs avui com un suprem anhel nostre, que aquest no s'entronitzi dissortadament a Casa de la Ciutat?

Josefina Cruzado Tárrega

Per tractar-se de la simpàtica i notable concertista que demà dilués a la nit donarà el seu aguçat recital de guitarra en el Cert de Lectura (Teatre Bartrina) ens plau reproduir a continuació alguns paràgrafs del judici que el distingit crític valencià Juli Giménez, insereix en «El Pueblo» de la capital levantina:

«La señorita Josefina Cruzado, hija de Val de Uxó, en sesión íntima celebrada en el Conservatorio ha demostrado ser esperanza fundada, presagio evidente de un arte depurado y exquisito, que muy pronto brillará fuera del círculo de la familia y de las amistades.»

El programa ofrecido por la señorita Cruzado era aragones, español, eminentemente español. Albéniz, Tárrega y Moreno, Torroba, y de la interpretación sólo hemos de decir que fué verdaderamente notable. Mecanismo, agilidad, delicadeza en la expresión, nada faltó a la pequeña artista para conquistar al auditorio, que incesantemente la ovacionaba.

Ante las ovaciones, Josefina Cruzado se vió obligada a ofrecer una dición, verdaderamente admirable del «Trémolo» de Tárrega.

Tiene temperamento, gusto y voluntad firmísimos; triunfará seguramente ante los grandes públicos, como triunfó el sábado, y ante ellos demostrará que no sólo pertenece por su nacimiento a la familia del inolvidable Tárrega, sino que está unida a éste por parentesco espiritual bien definido.»

En el concert de demà per la nit la senyoreta Josefina Cruzado Tárrega executarà el següent programa:

Conte de Nadal	Fortea
Andante	Pare Martini
Granada	Albéniz
Tema i variacions	Sors
II	
Berceuse	Schuman
Sonatina	Moreno-Torroba
a) Allegretto	
b) Andante	
c) Allegro.	
III	
Elegia (a la memòria de Tárrega)	Fortea
Caprici arabesc	Tárrega
Gavota	
Records de l'Alhambra	

Alfred Pereña és mort

Ens diuen de Lleida, que ha mort l'exdiputat provincial i ex-conseller de la Mancomunitat, Alfred Pereña Reichachs. La seva mort ha estat a Lleida sentidíssima. Home d'ideals, va servirlos una fidelitat estricta. Fora de Lleida la seva mort desvetllarà també, en tots els medis on havia actuat, una sensació de condol.

Havia representat durant molts anys el districte de Lleida Borges, i era un dels principals elements directius de la Joventut Republicana de Lleida. Era fill de l'ex diputat a Cortes, republicà, per Lleida senyor Manuel Pereña.

D. E. P.

FIGURES EXEMPLARS

Manuel Carrasco i Formiguera

Amb el nostre article «La Junta exemplar», on comentàvem el cas de la Junta del Col·legi d'Advocats, entenem iniciar, dins l'esfera de la nostra tasca personal, una feina que ens sembla imprescindible, i necessàriament paral·lela a la feina revisora de l'obra dictatorial a Catalunya: la d'extirpar el nom d'aquells patriotes que han sofert persecució per la justícia.

«Hi ha alguns homes que amb llur digna fermesa—dèiem—han salvat la dignitat de Catalunya». Mancariem a un deure, no solament envers ells, sinó també envers la nostra terra, si no els fèiem sentir la nostra gratitud i no posàvem com a exemple i com a vindicació llur actitud.

Comencem la nostra tasca parlant de Manuel Carrasco i Formiguera, un precisament dels membres de la «Junta exemplar» del Col·legi d'Advocats, i un dels catalans amb qui més s'hagi acarnissat l'arbitrarietat i l'odi dels dictadors.

Cal recordar que pocs mesos abans del cop d'Estat el setmanari catalanista «L'Estevet» fou denunciat per la publicació de dues caricatures que es van considerar injurioses per a l'exèrcit. Després d'aigües vicissituds, que van donar per resultat la fugida a França del propietari de «L'Estevet», Manuel Carrasco va donar-se com a responsable de les dues caricatures. Ell i els dibuixants foren processats i el Consell de guerra va condemnar el nostre amic a sis mesos i un dia de presó correccional. Això era pel Juny de 1923. La causa va restar en suspens fins que el Tribunal Suprem resolgués si era aplicable o no la condemna condicional. Abans que hagüés recagut resolució va venir el cop d'Estat. Per l'octubre, el Tribunal Suprem va denegar l'aplicació de la condemna condicional. Carrasco i Formiguera era a llavors a París. No li calia ni tan sols fugir. Va venir, però, i va presentar-se al jutge militar. L'endemà, 23 d'Octubre, ingressava a la Presó Model.

Els dies lliscaven en la monotonia de la vida carcelària, i feia un mes que Manuel Carrasco hi havia ingressat, quan fou publicada la Reial Ordre establint que es complís la disposició en virtut de la qual la preó correccional ha d'ésser completa en seis penals. Aquesta disposició no era dita amb rigor. Ho fou aleshores i la R. O. s'adreçava contra algú determinadament.

Un dia, a la fi de Novembre, fulminantment, el director, aleshores, de la Presó Model, el senyor Lluís Ochaita (al escriure el seu nom amb respecte) va rebre l'ordre del trasllat de Carrasco i Formiguera al penal de Burgos. Eren les dives de la tarda: a les quatre havia de marxar Mercès a la benevo-

lença del director, els germans i alguns amics de Carrasco pogueren ésser avisats i el fou dut fins a Terrassa en un auto, ben escortat, no cal dir-ho, per una parella de la guàrdia civil, i en companyia d'un lladre e hotel. Ens reservem per a una altra ocasió la transcripció de les nobles paraules de comiat que el director de la Model va adreçar al nostre amic i la relació de les peripècies del viatge, amb un emocionant incident a Navarra. Diguem solament que de Saragossa enllà Carrasco va anar encadenat pel peu al seu company de viatge i que en arribar al penal de Burgos, després d'haver-li fet substituir la roba que portava, adhuc la roba interior, per un infecte i esparacat vestit de presidiari, fou ficat a la cel·la d'entrada, a les fosques dia i nit, sense més claror que la que podia esmunyir-se durant el dia per sota la porta, sense més «mobl» que un barratol de fusta amb els excrements dels estendants que l'havien precedit, sense més llit que una màfega que va poder comprar per se xanta pessetes, i amb un fred tan intens (el fred de Burgos dessembra) que el home de corpora robusta i avesat a anar lleugerament vestit estiu i hivern, malgrat dels exercicis a que va lliurar-se per tal de reaccionar, va caure greçat i ert, i així fou trobat, sense sentits, per l'escarceller una de les vegades que va obrir la porta per dur-li el ranx. El van retornar al costat d'una estufa, li van donar un jerssi i el van tancar de nou dins la mateixa cel·la.

Va restar hi tres dies. En va sortir, febricitant, amb l'estómac contret pels espasmes i no suportant cap aliment. «No declaréu la febre!» li va dir el degà dels presos, al qual fou recomanat pel director—perquè si us duen a la infermeria esteu perdut: no hi ha sinó sífilis, cancerosos, lleprosos i altres per l'esti; la pudor que hi ha fóra suficient per a matarvos». Va fer les presentacions del «nuevo hermano en comunidad» en termes escrutadors que no són ni vagament reproduïbles en les pàgines d'un diari, i Manuel Carrasco i Formiguera va començar la seva vida dins la comunitat presidiària. El director, que no sabia avenir-se que li haguessin enviat un condemnat per delictes d'impremta a aquell estatge de lladres («no hay precedentes»—repetia)—i que havia rebut lletres de Barcelona interessant-se pel recús, va destinar-lo a les oficines, a les ordres immediates de l'esmentat degà. Durant el dia, i de vegades una part de la nit, treballava, doncs, a les oficines; a la nit dormia en una quadra amb altres presidiaris. La pudor que sortia d'aquell antre—us dirà En Carrasco—us feia retrocedir uns moments abans d'entrar hi. Ell tenia el lit al

Teatre Bartrina   **Monumental Cinema**

Avui diumenge tarda i nit

L'ÈXIT DELS ÈXITS

La máscara de ferro
 per Douglas Fairbanks, dels Artistes Associats.

Més enllà de la serralada
 per Tim-Mc. Coy y **Un noi en gran** (xistosa cinta)

Koninklijke Nederlandshe Stomboot Maatschappij Amsterdam

Det Forenede Dampskibs Selskab Aktieselskab Copenhagen
Compañías de Navegación con servicio regular para Holanda y Dinamarca, librando conocimientos directos para todas las poblaciones de Holanda, Bélgica y Alemania, y puertos del Rhin, Escandinavos y Báltico.

Agentes de Tarragona: Sobrinos de P. FERRER MARY

Banco de Cataluña

Rambla de los Estudios, 10 Barcelona

Teléfonos A 561 - 562 - Apartado de Correos n.º 569

Dirección telegráfica y telefónica: CATALONABANS

Banca-Valores-Cupones-Cambio-Giros-Bolsa

CAJA DE AHORROS

Agencia de préstamos para el "Banco Hipotecario de España"

Agencias en: Badalona, Gracia, Hospitalet, Port-bou, Sans, San Andrés.

Sucursales en MADRID (Avenida del Conde de Peñalver, 19), TARRAGONA, MATARÓ, LÉRIDA y GERONA.

Mac-Andrews & Co. Limited

Tarragona

Línea de vapores nuevos y rápidos para carga y pasajeros, desde todos los puertos de España a Londres, Liverpool y demás puertos del Reino Unido, Bélgica, Holanda y Alemania

Para Amberes vapor PACHECO, día 24 de Marzo.

Para Londres vapor CORTES, día 27 de Marzo.

Para Hamburgo vapor CORTES, día 27 de Marzo.

Para Liverpool vapor CHURRUCA, día 27 de Marzo.

Hull vapor BAZAN, día 31 de Marzo.

Nota: Esta Compañía dispone de sus propios tinglados y muelles para efectuar la descarga de los vapores sin demora.

Agentes de The Royal Mail Steam Packet C.º, The Pacific Steam Navigation C.º Ltd. y demás Compañías, con servicio regular de vapores desde el Norte y Este de España y Portugal a todos los países de América de Sur, para carga y pasaje.

Seguros Agentes de The British & Foreign Marine Insurance C.º Ltd. Seguros Marítimos - Agente de Royal Insurance C.º Ltd. Seguros contra incendios.

Lloyd's Agents

Impresiones rápidas y económicas

Facturas : Talonarios : Cartas

Sobres : Tarjetas : Etiquetas

LAS CIRCUNSTANCIAS

Postales : Circulares : Folletos

Memorandums : Reglamentos

Arrabal bajo de Jesús, 22- Reus

PEPTONA ORTEGA

Es el mejor tónico y nutritivo para convalecientes, personas débiles. Recomendado contra la inapetencia, malas digestiones, anemia, tisis, raquitismo.

Pídase en farmacias y en la del autor, León 13, Madrid.

Servicios del Instituto de Puericultura

GRATUITOS

Higiene del lactante (vigilancia, pesadas, régimen) Sábados y Domingos de 10 a 12.

Pediatría (enfermedades de la infancia) Martes de 11 a 12.

Tecología (reconocimiento e higiene de embarazadas) Domingos de 12 a 13.

Comedor maternal (embarzadas y lactantes) de 8 a 9 y de 17 a 18.

Entrega de biberones de 8 a 9. Escaseza y Consejos de maternología.

Asistencia domiciliar de partos. Inspección Médico-Escolar

RETRIBUIDOS

Higiene del lactante (vigilancia, pesadas, régimen) Viernes de 12 a 13.

Entrega de biberones de 8 a 9.

Lactario. - (Leche pura, yoghurt, kefir y suero lactático).

EL DIRECTOR
Dr. A. FRIAS.

Compañía del Gramófono

Sociedad anónima española

Exito colonial del eminente tenor español

Miguel Fleta

en discos marca GRAMÓFONO

de venta B. PERPINA

Calle Mayor, 22 y 26. - REUS

Relojes
Gramófonos
Discos
Catálogos gratis.

LAS ENFERMEDADES DEL ESTÓMAGO

y de los INTESTINOS

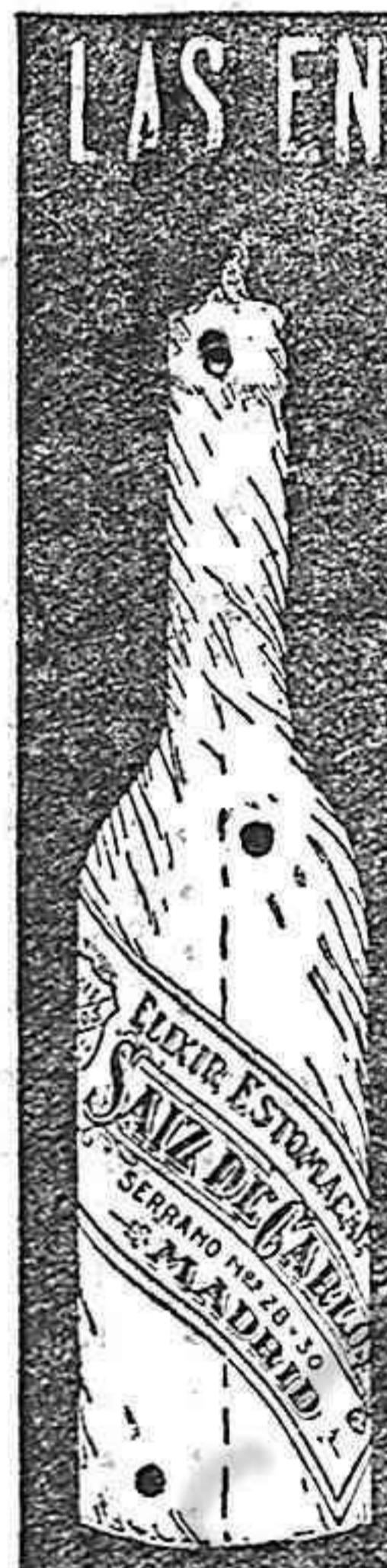
MALAS DIGESTIONES, VÓMITOS, DOLOR DE ESTÓMAGO, INAPETENCIA, DIARREAS, DILATACIÓN Y ÚLCERA DEL ESTÓMAGO,

se curan positivamente con el

ELIXIR ESTOMACAL SAIZ DE CARLOS

poteroso tónico digestivo que triunfa siempre

VENTA: PRINCIPALES FARMACIAS DEL MUNDO

La semana Gráfica

Revista semanal ilustrada de la región de Levante.

Suscripción y venta:

Kioscos Plaza Constitución y Plaza Castillejos.

Con BRILLOGENO con seguirá V. que su calzado, monedero y demás artículos de cuero, sean del color que más le guste y aparezcan siempre como nuevos.

El único producto que tiñe los cueros en toda clase de colores, dejándolos como nuevos flamantes.

De venta en Zapaterías, Mercaderías y Droguerías.

Banco de Bilbao

Fundado en 1857

Capital Social: Pesetas 100.000.000. Capital emitido desembolsado: (60 millones) y reservas (65 millones). PESETAS 125.000.000.

Dirección telegráfica: BANCORAO

Agencias en España y el Extranjero. - Casa Central: BILBAO

Realiza todas las operaciones de Banca y Bolsa. - Depósitos de Valores, Cambio extranjero. - Créditos comerciales y personales. - Compra-Venta de Valores. - Cobro de Cupones. - Descuentos Comerciales. - Imposiciones en Cuenta Corriente a la vista y a plazo. - Imposiciones en Libretas de Ahorro, con 3 y medio por 100 de interés, etc. etc.

BANCO DE BILBAO
Agencia de Reus

EL ANUARIO GENERAL DE ESPAÑA

(Baillly-Baillière - Riera)

en su nueva edición ha sido aumentada a

4 TOMOS

(Edición encuadernada con unas 8.500 páginas en junta)

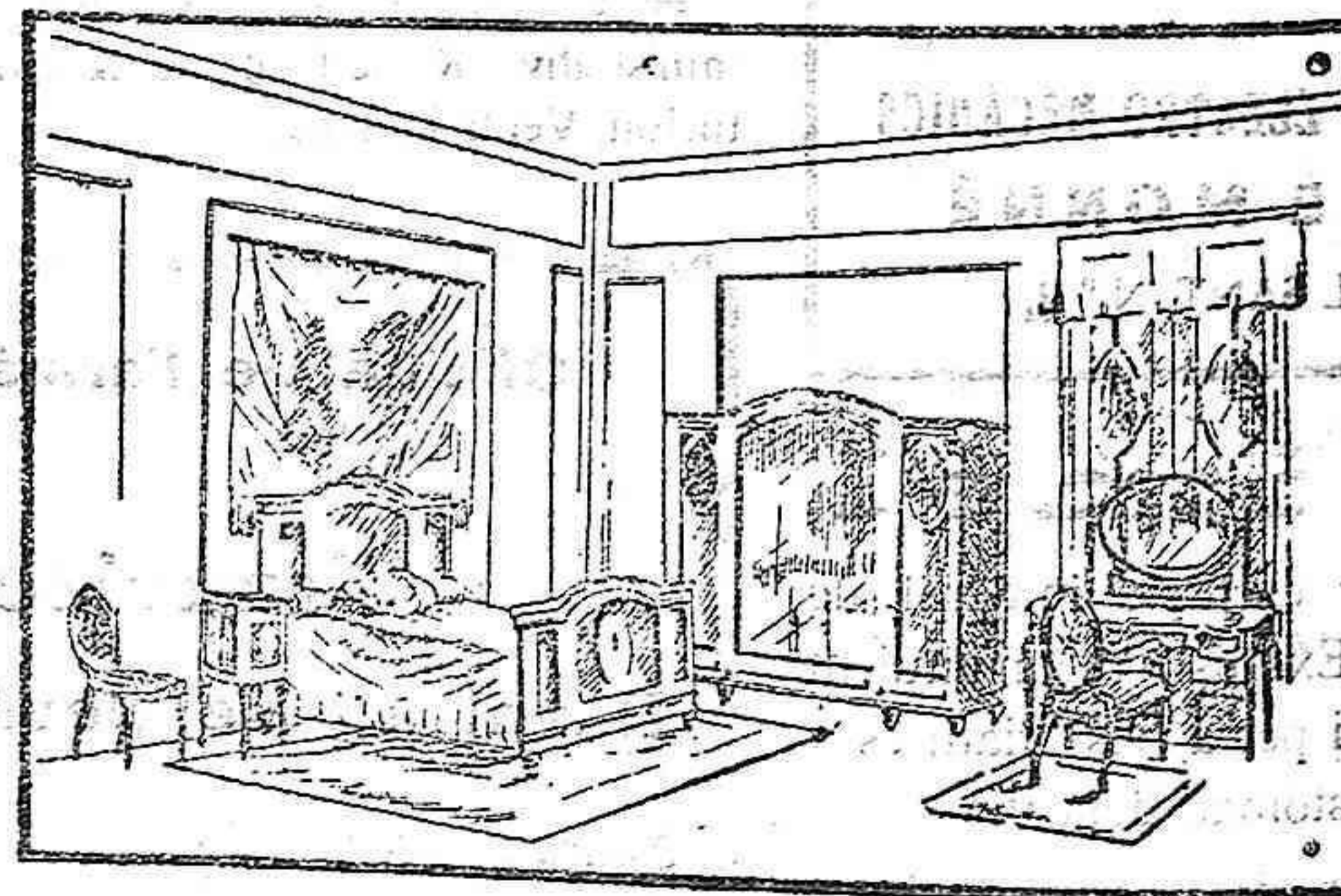
MÁS DE TRES MILLONES DE DATOS
54 MAPAS EN COLORES
DE LAS PROVINCIAS Y POSESIONES DE ESPAÑA

Esta obra contiene los datos del Comercio, Industria y Profesiones de España y Posesiones y una extensa Sección Extranjera con datos de todos los países del Globo

Precio de un ejemplar completo: 90 Ptas. franco de portes en toda España

ANUNCIAR EN EL ANUARIO ES DAR CON LA EFICACIA DE LA PUBLICIDAD

Anuarios Baillly-Baillière y Riera Reunidos, S. A. Enrique Granados, 86 y 88 - BARCELONA

No ho dubti! Per a comprar MOBLES

Magatzems "EL SOL"

ES LA CASA QUE LI CONVÉ

GARANTÍA DE CALITAT. - PREUS BARATÍSSIMS

Vegi l'assortit. Consulti els preus. Si li interessa, consulti les condicions de Venda a Plaços. Són les més aventajoses del mercat.

Raval Santa Anna, 23 al 27

REUS